

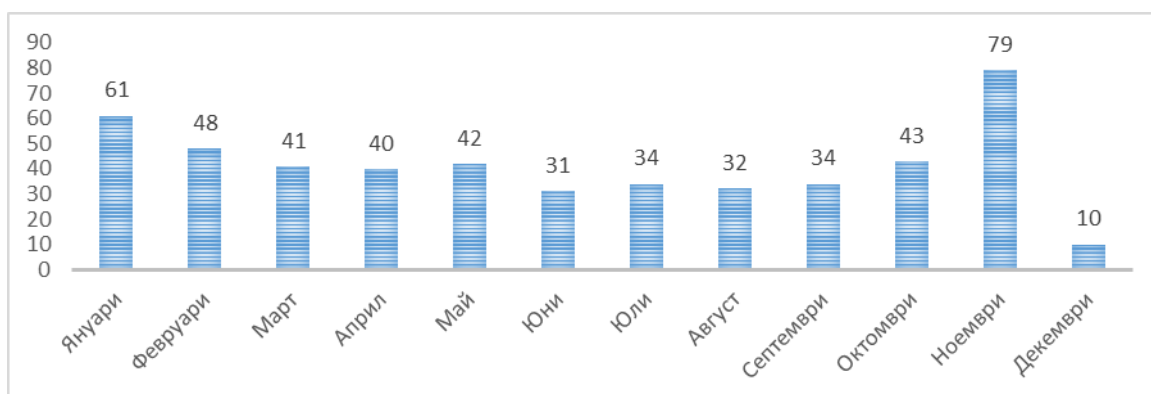
МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО, ХРАНИТЕ И
ГОРИТЕ
ЦЕНТЪР ЗА ОЦЕНКА НА РИСКА

Обобщени резултати от възникващите проблеми с безопасността на храните, публикувани в системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) относно микотоксини в храни за 2017 година (до 4.12.2017 г.)

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF), управлявана от Европейската Комисия и включваща държавите членки и Европейския орган по безопасност на храните (EFSA) е създадена с Регламент (ЕО) № 178/2002. Тя има за цел да осигури на органите, контролиращи храните и фуражите ефективна обмяна на информация, относно рисковете и мерките, които са взети или предстои да бъдат взети, за овладяването на тези рискове.

В настоящия материал са проследени данните от RASFF системата, засягащи микотоксини в храни за 2017 година (до 4.12.2017 г.). Общият брой на нотификациите, отнасящи се за микотоксини в храни за посочения период са **495 бр.**

На *Фигура 1* е показана тенденцията на броя на нотификациите за 2017 година. Най-голям брой нотификации има през месец ноември (79 броя) и януари (61 броя), следвани от месеците: февруари (48 броя), октомври (43 броя) и май (42 броя).

Фигура 1 Брой нотификации за 2017г.

Резултатите за видовете нотификации в RASFF относно микотоксини в храни, са представени на *Фигура 2*. Най-голям е делът на нотификациите за отхвърляне на граничен пункт (400 бр.), последвано от нотификациите за предупреждение (64 броя), нотификации за информация за насочване на внимание (30 броя) и нотификации за информация, изискващи проследяване (1 брой).

Фигура 2

При регистрираните проблеми с безопасността на храните, публикувани в RASFF относно микотоксини в храни, представлява интерес разпределението на броя нотификации **по видове микотоксини.**

- **При нотификациите за отхвърляне на граничен пункт са установени следните видове микотоксини:**

Афлатоксини, като преобладаващ е Афлатоксин В – **388 случая;**

Охратоксин – **14 случая.**

Като държави на произход, на неотговарящите продукти, най – често е споменавана **Турция – 111 бр. нотификации (главно сушени плодове и ядки)**, следвана от **Китай – 75 бр. нотификации (ядки)**, **САЩ – 42 бр. нотификации (ядки)**, **Иран – 40 бр. (ядки)**, **Индия – 35 бр. (ядки и подправки)**, **Египет – 23 бр. (ядки)**, **Аржентина – 19 бр. (ядки)**, **Азербайджан – 12 бр. (ядки)**; **Боливия – 11 бр. (ядки)**, **Грузия – 7 бр. (ядки)**, **Индонезия – 5 бр. (подправки)**, **Шри Ланка - 5 бр. (подправки)** и други държави.

При нотификациите, издадени на база официален контрол на пазара, собствен мониторинг и др. (нотификации за предупреждение (64 броя), нотификации за информация за насочване на внимание (30 броя) и нотификации за информация, изискващи проследяване (1 брой), което прави **общо 95 броя**) са установени следните видове микотоксини:

Охратоксин А – от 16 случая, изискващи нотификация, при **10 бр. са изготвени нотификации за предупреждение**, а рискът е определен, като сериозен. Микотоксинът е установяван главно в сушени плодове, подправки, ядки и зърнени храни. Държавите на произход на продуктите са: Турция (5 бр.), Италия (2 бр.), Узбекистан (3 бр.), Шри Ланка (2 бр.), Иран (2 бр.), Испания и Индия (по 1 бр.).

- **Афлатоксини** – Преобладаващи са случаите на установен афлатоксин В1. От всички **74 броя** нотификации, отнасящи се до установени афлатоксини в храни, **49 бр. са класифицирани, като нотификации за предупреждение**, а рискът за консуматора е определен, като сериозен. Засегнатите храни са: сушени плодове, ядки, зърнени храни и подправки. Най-често споменаваните държави на произход са: Индия (11 бр.), Турция (9 бр.), Испания (9 бр.), Иран (6 бр.) и други.
- **Фумонизини** – **3 броя** нотификации (за предупреждение). Нотификациите се отнасят до зърнени храни с произход Италия, Франция и Словения.
- **Деоксиниваленол (DON)** – На база установен деоксиниваленол в зърнени храни (пшеница) са издадени **2 бр. нотификации** (1 бр. за предупреждение и 1 бр. информационна за насочване на внимание). Продуктите са с произход Чехия и САЩ.
- **Патулин** – Издадени са **2 бр. нотификации за предупреждение** за установен патулин в безалкохолни напитки и нектари, с произход Испания.
- **T-2 токсин и HT-2 токсин** – Установени в био брашно от овес, с произход Полша. Нотификацията е нотификация за предупреждение.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите в системата, спрямо същия период на 2016 г.

За 2016 година (до 4.12.2016 г.), общият брой на нотификациите, отнасящи се за микотоксини в храни е **466 бр.** От тях най-голям брой са нотификациите за отхвърляне на граничен пункт (**355 броя**), последвано от нотификациите за предупреждение (**73 броя**), нотификации за информация за насочване на внимание (**36 броя**) и нотификации за информация, изискващи проследяване (**2 броя**). Виж. *Фигура 3*.

Фигура 3

По отношение на класификацията на риска, и през двете години при над 90% от нотификациите, рискът е определен, като сериозен.

Нотификации за България

За отчетния период, България е била засегната страна по общо **14 бр. нотификации**, от които най-голям е дялът на нотификациите за отхвърляне на граничен пункт, изготвени от България, които са **13 бр.**, и има само една входяща нотификация за предупреждение.

- **Нотификации за отхвърляне на граничен пункт:**

Всичките **13 бр.** нотификации за отхвърляне на граничен пункт се отнасят до установени афлатоксини, като при 12 от случаите, изискващи отхвърляне на граничен пункт установеният афлатоксин е В1. Нотифицираните продукти са различни видове ядки, с произход: Грузия (4 броя), Индия и Китай (по 3 броя), Судан, Египет и Азербайджан (по 1 бр.). При всички нотификации рискът за населението е определен за сериозен.

- **Входяща нотификация за предупреждение:**

Единствената нотификация за предупреждение, която касае България се отнася до **афлатоксин В1 в белени фъстъци**, с произход Иран. Предупреждението за опасните продукти е изготвено от компетентните органи на Холандия, като проблемът е установен при официален контрол на пазара. Засегнати са и други държави членки на ЕС, рискът е определен, като сериозен и е подадена информация до INFOSAN.

Сравнителен анализ за движението на нотификациите за България, спрямо същия период на 2016 г.

През 2016 г. България е засегната държава по 8 бр. нотификации. Всичките нотификации са нотификации за отхвърляне на граничен пункт, изготвени от България. Няма нотификации за предупреждение, както и нотификации за информация. Виж. *Фигура 4.*

Фигура 4

По отношение на класификацията на риска, и през двете години при 100% от нотификациите, рискът е определен, като сериозен.

Изводи и тенденции:

На базата на проучването на данните от RASFF за 2017г. относно микотоксини в храни, могат да се направят следните изводи:

1. Наблюдава се повишаване на броя на нотификациите за отчетния период на 2017 г., спрямо същия период на 2016 г.;
2. За България също се наблюдава тенденция към увеличаване на броя на нотификациите за отчетния период, в сравнение със същия период през 2016 г.;
3. Най-значими проблеми през 2017г., както и през 2016 г. има по отношение на: ***афлатоксин В1 и охратоксин А1***;
4. По отношение на нотифицираните продукти, през 2017 г. несъответствия са установени предимно в сушени плодове, ядки, зърнени храни и подправки. Има две нотификации, засягащи безалкохолни напитки и нектари и една, отнасяща се до био брашно, докато през 2016 г. са установявани несъответствия и при мляко и млечни продукти, какао, кафе и хранителни добавки.

Изготвил: д-р Аксиния Антонова – главен експерт в дирекция „Комуникация на риска, обучение и Контактен център“ при ЦОРХВ

07.12.2017 г.